

Ξενιτεία ή μοναξιά στην Σαρακοστή; Πρέπει να διαλέξουμε.

Γερόντισσα Παρακλήτη, Δρ. Θεολογίας, Ιερά Σκήτη Αγίας Μαρίας
Μαγδαληνής Λητής.

Την λέξη «μοναξιά» την ακούμε πολύ τις ημέρες μας. Την νιώθουμε την μοναξιά μικροί και μεγάλοι. Καθένας από την θέση του, εκεί όπου βρίσκεται την βιώνει ή την απωθεί, την φροντίζει ή την θάβει, την παλεύει ή την αποδέχεται και την θεραπεύει ή την πολεμάει και την αποφεύγει. Καθένας έχει την δική του επιλογή πώς θα σταθεί απέναντί της. Ο καθένας την συναντά στην ζωή του, και τον συναντά η ίδια με ιδιαίτερο τρόπο, σύμφωνα με την δική του ανάγκη, ανάλογα με την δική του αγωγή, με βάση την πνευματική και ψυχολογική του ωριμότητα.

Από τις πρώτες αιτίες που την προκαλούν είναι τα μέσα μαζικής επικοινωνίας. Μας ωθούν να κοιτάμε τη ζωή μας μέσα από ένα ατομικό πρίσμα, όχι από μία κοινή οπτική. Εκεί βρίσκει ο καθένας από μας έναν εικονικό, ουσιαστικά υποθετικό κόσμο του. Δεν θα μιλήσουμε τώρα για τις επιδράσεις των Social media γιατί είναι από μόνο του ένα ολόκληρο σημαντικό κεφάλαιο. Θεωρούμε όμως σημαντικό να αναφέρουμε ότι η απόλυτη μοναξιά μπορεί να μας οδηγεί στην εξάρτηση από τα μέσα

επικοινωνίας και να μας σπρώξει συγχρόνως στην άσκοπη χρήση τους και τέλος στην απομόνωση. Πρόκειται για έναν φαύλο κύκλο.

Στην «κάτω» πατρίδα μας, αφού οι πιστοί έχουμε και την «άνω», την ποθεινήν πατρίδα, υπάρχουν οι ασθένειες, οι απώλειες, οι θάνατοι, οι διάφορες δοκιμασίες και η φθορά του ανθρώπου. Όλα αυτά φέρνουν συναισθήματα ματαιότητας και μία αίσθηση του κενού. Αυτές οι συνθήκες πολλές φορές, να μην πούμε πάντα, γεννάνε τα υπαρξιακά ερωτήματα. Τα τελευταία οδηγούν στην αναζήτηση του αληθινού νοήματος της ζωής ή στην ματαιότητα, στην απελπισία, στην απομόνωση και στην απόλυτη μοναξιά.

Εναπόκειται σε εμάς πώς θα αντιμετωπίσουμε κάθε πένθος ή κάθε πρόβλημα. Κάθε δοκιμασία είναι ένα κομβικό σημείο στην ζωή μας και είναι στο χέρι μας πως θα την αξιοποιήσουμε. Είναι ευθύνη μας η επιλογή του πρίσματος μέσα από το οποίο θα βλέπουμε την ζωή.

Στην πνευματική γλώσσα των Πατέρων της εκκλησίας υπάρχει μία παράξενη λέξη, η «**ξενιτεία**». Πρόκειται για ένα κλειδί για την σπουδαιότερη πόρτα που θα συναντήσουμε, για την πύλη της Βασιλείας των Ουρανών, για την άνω πατρίδα μας, την πραγματική, τον χαμένο μας Παράδεισο.

Ίσως κάποιοι θεωρήσουν ότι η “ξενιτεία” αφορά μόνον τους μοναχούς. Όμως η αρχή της είναι ευαγγελική, έχει την ρίζα της στην εντολή του Θεού, «να αγαπήσεις τον Θεό σου από όλη σου την καρδιά, την ψυχή και την διάνοια». Να αγαπήσεις ό,τι είναι οικείο με τον Θεό, όχι αυτό που είναι ξένο προς τον Θεό, γιατί αυτό που είναι ξένο προς τον Θεό, είναι ξένο και για εμάς.

Η ξενιτεία είναι να αγαπάμε τον Θεό. Να είναι αυτός ο πρώτος και μοναδικός Νυμφίος της ψυχής μας. Αυτήν την εντολή την έγραψε ο Θεός στον Μωυσή. Και ο Μωυσής δεν ήταν μοναχός. Και ο Χριστός όταν την δίδαξε πάλι στην Καινή Διαθήκη την απηύθυνε σε όλους. Είναι βασικό στοιχείο για την εσώτερη ζωή όλων μας.

Η ξενιτεία προς τα μάτια και εφήμερα μας συμφιλιώνει με τον εαυτό μας. Όταν όμως έχουμε ξενιτεία με τον «εαυτό», δηλαδή όταν ζούμε ξένοι προς τον εαυτό μας, δεν γνωρίζουμε τι γίνεται μέσα μας, τότε μας καταλαμβάνει η πραγματική μοναξιά. Αυτήν την ξενιτεία έζησε ο άσωτος γιός, έζησε την υπαρξιακή ξενιτεία που ζούμε όλοι και νιώθουμε όλοι, που πλανιόμαστε πιστεύοντας ότι θα βρούμε πατρίδα μακριά από τον Θεό. Είναι σαν να προσπαθούμε να φυτέψουμε ένα δέντρο στην θάλασσα ή να αφήσουμε ένα ψάρι να ζήσει στο δάσος.

Αυτός που έχει αληθινή και ειλικρινή επαφή με τον εαυτό του θα έχει επαφή με τον Θεό και με τον άλλον. Η ξενιτεία σύμφωνα με τον άγιο Ιωάννη είναι μία πνευματική και ψυχολογική ύπαρξη της αγάπης όπως θα διαβάσουμε παρακάτω.

Τι λέει ο άγιος Ιωάννης στην Κλίμακα; «Ξενιτεία είναι κρυμμένη σοφία, σύνεσις που δεν φανερώνεται, ζωή μυστική, σκοπός που δεν βλέπεται, αιτία του πόθου, πλήθος του θείου έρωτος. Είναι ο χωρισμός από όλα για να μείνει ο νους αχώριστος από τον Θεό». Είναι αυτό που εννοεί ο απόστολος Παύλος όταν κάνει λόγο για αδιάλειπτη προσευχή. Αυτήν την προσευχή την αδιάλειπτη όλοι μπορούμε να την κάνουμε, όπου και αν βρισκόμαστε. Είναι η άμεση επικοινωνία μας με τον Θεό. Είναι η αληθινή παρέα για όλους μας, για όλες τις ηλικίες, παιδιά και ηλικιωμένους: «Κύριε Ιησού Χριστέ ελέησον με! Ελέησον τα παιδιά, τα εγγόνια, τον κόσμο, τους αρρώστους! κλπ.». Είναι προσφορά. Μερικές φορές λέμε τι να κάνω; Να προσεύχεσαι! Είναι προσφορά. Ο κόσμος έχει ανάγκη για προσευχή. Να καλέσουμε τον Θεό, την Χάρη Του να ενεργήσει στον κόσμο. Είναι επικοινωνία με τον εαυτό, με τον Θεό, και με όλον τον κόσμο.

Η ξενιτεία είναι μία κρυμμένη σοφία, μία κρυμμένη αλληλεπίδραση. Είναι μία σύνεση πνευματική. Έχουμε ανάγκη από τέτοια σύνεση στις μέρες μας. Έχουμε κουραστεί από την φιλοσοφία του κόσμου. Ποθούμε τον Θεό και την ένωση μαζί του, το φρόνημά του. Π.χ. μία γιαγιά που έχει μία πνευματική σύνεση μπορεί να πει: ναι μου λείπει το εγγόνι μου, όμως αντί να παραπονιέμαι και να αναρωτιέμαι πού είναι, ότι δεν με παίρνει τηλέφωνο, ας σηκωθώ να κάνω μία ευχούλα, θα μαλακώσει η καρδιά και θα φέρει η χάρη την καλύτερη επικοινωνία. Αυτή είναι η αληθινή επικοινωνία αυτή είναι μία πνευματική σύνεση και κατανόηση.

Η ξενιτεία είναι αγάπη λέει ο άγιος της Κλίμακος. Τόσο απλά. Γίνομαι ξένος από κάθε φρόνημα, συμπεριφορά, ή συναίσθημα, και κρατάω το του Θεού μόνο και αυτό το κάνω από αγάπη.

Σαν λέξη μπορεί να φανεί δύσκολη και να προκαλεί τον φόβο ότι θα μείνω μόνος. Αν βιώσω την ξενιτεία, πώς θα ζήσω; Στην πνευματική ζωή όμως τα πράγματα και οι έννοιες έχουν άλλο νόημα, βαρύτητα και διάσταση. Είναι η διάσταση της Χάρης που γεμίζει την ύπαρξή μας και όλη την κοινωνία μας. Αυτό δεν είναι μοναξιά. Γιατί η μοναξιά που οδηγεί στην κατάθλιψη καθιστά την ψυχή ανίκανη να επικοινωνήσει χωρίς να έχει πάρει μία βοήθεια ή υποστήριξη ψυχολογική. Όταν λείπει μία πνευματική αντίληψη και μένουμε στο φρόνημα του κόσμου μπορεί ακόμα και μία μικρή σύγκριση μπορεί να μας φέρει κατευθείαν μία αίσθηση της μοναξιάς, της ζήλιας, και της ακύρωσης του άλλου. Η σύγκριση θα φέρει είτε λύπη είτε αλαζονεία, γιατί μερικές φορές δεν αντέχουμε την εξέλιξη του άλλου. Ο βαθύτερος λόγος είναι ότι δεν καταλαβαίνουμε την αξία μας, δεν εκτιμούμε τι μας δόθηκε, δεν εστιάζουμε σε αυτό που έχουμε αλλά σε αυτό που δεν έχουμε. Αυτό έκανε ο Φαρισαίος, σύγκριση με αλαζονεία, με φανατισμό που οδηγεί στην μοναξιά και απομόνωση και στην υποτίμηση του άλλου όπως ακριβώς ήταν η στάση του απέναντι στον Τελώνη.

Τι σημαίνει μοναξιά;

Δεν βρίσκουμε νόημα, δεν έχουμε κοινωνία, δεν επικοινωνούμε ούτε με τον ίδιο μας εαυτό.

Το αληθινό νόημα βρίσκεται εκτός εαυτού. Είτε σε μεγάλη είτε σε μικρή ηλικία έχουμε ανάγκη για αναζήτηση νοήματος εκτός του εαυτού μας. Οι σχέσεις με τους άλλους, μας δίνουν νόημα, είναι η ζωντανή κοινωνία και επικοινωνία που θέλει ο Θεός. Η εικόνας της Αγίας Τριάδος μας διδάσκει τον τύπο και τον τρόπο της κοινωνίας μεταξύ των Τριών Προσώπων. Αυτή είναι η αυθεντική κοινωνία που σημαίνει την κοινή ζωή. Δεν μας θέλει ο Θεός να είμαστε σε απομόνωση, αφού ο ίδιος δεν είναι.

Να χτίσουμε σχέσεις εν Χριστώ, σχέσεις που μας θεραπεύουν. Η αγάπη θεραπεύει.

Είναι γεγονός ότι η μοναξιά φαίνεται πιο πολύ στην ζωή των αγαπημένων μας ηλικιωμένων. Αυτό συνιστά εσφαλμένη αντίληψη και στάση απέναντί τους. Οι ηλικιωμένοι μπορούν να προσφέρουν, και προσφέρουν, πολλά όταν προσεύχονται και δοξάζουν τον Θεό ή ζητούν συγχώρεση για ό,τι έχουν περάσει σε αυτήν την ζωή. Με τον τρόπο τους ζητούν συγχώρεση όχι μόνον για τους ίδιους, αλλά και εκ μέρους μας. Μέσω της προσευχής έρχονται σε πνευματική επαφή με τον Θεό και τους ανθρώπους και έτσι περνά η μέρα τους με ένα άγιο τρόπο, με οντολογική επικοινωνία.

Όταν επίσης μοιράζονται την πραγματική σοφία και πείρα τους με ταπεινό τρόπο στα παιδιά τους χωρίς να επιβάλλουν τον εαυτό τους, αλλά το κάνουν με σεβασμό στις αλλαγές της εποχής, και αυτό είναι μεγάλη προσφορά

Ο φόβος του θανάτου επίσης είναι ένα θέμα που το ζούμε, από μία ηλικία μπορεί να απασχολεί τη ψυχή περισσότερο. Πώς το αντιμετωπίζουμε; Πολλές φορές αυτό είναι υπαρξιακό θέμα που το θάβουμε, όμως όταν δεν το ανακαλύπτουμε, ή αποφεύγουμε να το φανερώσουμε, μας πιέζει και φέρνει βαθιά αίσθηση ματαιότητας, φοβίες και άγχη.

Ο πνευματικός φόβος του θανάτου, η μνήμη του θανάτου όπως την αποκαλούν οι πατέρες, είναι να κάνω σήμερα τη ζωή μου καλύτερη. Να ζήσω με κοινωνικές και πνευματικές ποιότητες, με αυτό αξίζει στην ζωή, μόνο την αγάπη. Γιατί, τι θα πάρουμε μαζί στον τάφο; Οι αποτυχίες μας πολλές φορές φέρουν μοναξιά. Δεν αντέχουμε την αποτυχία, δεν δεχόμαστε την αποτυχία μας. Μας απομονώνει. Άλλες φορές το πείσμα μας, το εγωιστικό μας χωρίζει από τους άλλους. Η ιδέα του ότι εγώ μόνο γνωρίζω την αλήθεια, αυτό φέρνει την μοναξιά και την απομόνωση.

Ο Ντοστογιέφσκι λέει θέλω τον Χριστό, όχι την αλήθεια. «Επί πλέον, αν κάποιος μου απεδείκνυε ότι ο Χριστός δεν ταυτίζεται με την αλήθεια κι ότι, στην πραγματικότητα, η αλήθεια είναι εκτός Χριστού, θα προτιμούσα τότε να παραμείνω με τον Χριστό, παρά να πάω με την αλήθεια...».

Θέλουμε την σχέση με τον Χριστό, με τους συνανθρώπους μας, θέλουμε την σχέση μας με τα παιδιά μας. Η σχέση αυτή είναι πολύ σημαντικότερη από ό,τι έχει κάνει το παιδί μας.

Δεν είναι εύκολο να κάνουμε έναν αληθινό απολογισμό των έργων μας. Αυτό είναι το μαρτύριο των αγίων και των οσίων, που δεν είχαν μαρτύριο αίματος, αλλά μαρτύριο συνειδήσεως. Αυτός ο απολογισμός μας αγιάζει ιδιαίτερα αν τον κάνουμε με βαθιά θέληση και ανδρεία, μαζί με τον πνευματικό μας, με αληθινή ταπείνωση. Όχι με ψευτιά και μιζέρια. Αυτόν τον απολογισμό είχε και ο άσωτος γιός.

Να αναρωτηθούμε, τι νόημα έχει η ζωή μας. Η μοναξιά έχει να κάνει πολύ με την πίστη μας στην άνω πατρίδα. Γιατί για μας τους πιστούς εκεί είναι όλο το νόημα της ζωής. «Πάνω» είναι η αληθινή μας χώρα, όπως μας διηγείται και το θαυμάσιο κείμενο της προς Διόγνητον επιστολής. Όταν σκεφτόμαστε μόνο την κάτω παρτίδα, ότι εδώ είναι το τέρμα, εδώ τελειώνουμε, αυτό σημαίνει τον πνευματικό μας θάνατο. Αν ο Χριστός δεν αναστήθηκε γιατί να τον πιστέψουμε; Δεν θέλουμε Θεό μόνο να πεθάνει για μας, αλλά να μας αναστήσει και να μείνουμε ζωντανοί. Λέγεται πολύ όμορφα στην Ελλάδα η ευχή «καλό ταξίδι» για αυτόν που φεύγει από αυτήν την ζωή. Μικρή φράση με τόσο βαθύ νόημα... Ταξιδεύει, δεν τελειώνει. Για αυτό το Ψυχο-Σάββατο τους χαιρετάμε πάλι όλους και επικοινωνούμε μαζί τους.

Μερικές φορές οι εμμονές μας, οι επιθυμίες μας μπορεί να κολλάν σε μία ιδέα την οποία κουβαλάμε μαζί μας όπου και αν πάμε. Μας καταστρέφει και μας απομονώνει. Χρειαζόμαστε απόσταση από τις εμμονές μας. Πάμε βόλτα, ας εστιάσουμε στην βόλτα, στην ομορφιά, πάμε για καφέ, να χαρούμε τον καφέ, να χαρούμε αυτό που ζούμε. Να χαρούμε αυτά που βιώνουμε αυτήν την στιγμή. Ζούμε είτε στο παρελθόν είτε στο άγχος του μέλλοντος και περνάει η στιγμή, χάνουμε την χαρά της. Πολλές φορές δεν επιστρέφει αυτή η στιγμή.

Ο άγιος Ισαάκ ο Σύρος, λέει ότι «Ο φυσικός νόμος ο οποίος δόθηκε στον Παράδεισο στον άνθρωπο, είναι η θεωρία των ίδιων των δημιουργημάτων του Θεού, ο γραπτός νόμος προσετέθη μετά την παράβαση του Αδάμ» (Ασκητικοί Λόγοι, Λόγος Ε΄). Γι' αυτό εμείς από την φύση μας

αναπαυόμαστε στην Κτίση. Στην Άνοιξη που έχει αρχίσει 'ξδξ να αναδύεται σιγά-σιγά. Εκεί μπορούμε να ανακαλύψουμε τι καλό μπορεί αναδυθεί και μέσα μας.

Είναι ωραίο να πηγαίνουμε στην φύση, να δοξάζουμε τον Θεό όταν δούμε ένα λουλούδι, να του κάνουμε παρέα, να το φροντίσουμε. Να μάθουμε τη σοφία του Θεού από την κτίση. Έχουμε ομορφιές γύρω μας. Αν τις αξιοποιήσουμε θα μας ανανεώσουν. Θα μας αλλάξουν λίγο το πρίσμα μέσα από το οποίο βλέπουμε. Θα μας δώσουν νόημα. Μόλις βρούμε το νόημα, δεν θα έχει η μοναξιά πια χώρο μέσα μας.

Ας βρούμε νόημα και ομορφιά και στα μικρά. Δεν χρειαζόμαστε πάντα μεγάλα γεγονότα. Αυτός που χαίρεται με τα μικρά ζει την ημέρα, την στιγμή, και σαν να μαζεύει μονάδες, θερμίδες, μόρια.. για τις δύσκολες στιγμές. Να έχει μία γεμάτη αποθήκη.

Ας χαρούμε το πρόσφορό μας, το κόλλυβό μας, να του δώσουμε και να μας δώσει νόημα. Η Σαρακοστή είναι ευκαιρία για να θεραπεύσουμε την μοναξιά μας, είναι επικοινωνία με τον Θεό και με τον πλησίον, και πρώτα από όλα με τον εαυτό μας. Όχι σαν τυπική εξομολόγηση ή τυπική παράδοση. Είναι ταξίδι θεραπείας. Είναι σαν να μπούμε στην εντατική και χρειαζόμαστε την εντατική. Είναι ευκαιρία να έχουμε μία σωστή κοινωνία και επικοινωνία. Της αγάπης την επικοινωνία. Η Σαρακοστή είναι η πραγματική αληθινή αγάπη και επικοινωνία. Επικοινωνούμε σαν να είμαστε στο Παράδεισο. Φτιάχνουμε ένα προζύμι για όλη την χρονιά. Η Σαρακοστή δεν μας διδάσκει να μην μιλάμε. Η Σαρακοστή μας βοηθά να λέμε αυτά που χρειαζόμαστε, τον λόγο της αγάπης, τον λόγο της υποστήριξης και της παρηγοριάς, τον λόγο της σωτηρίας. Ο λόγος αυτός θα φέρει πνευματικό και υγιή διάλογο, να φέρει την αληθινή επικοινωνία. Να ανοίξουμε τα αυτιά μας στον «άλλον», χωρίς να σκεφτόμαστε τι να του απαντήσουμε γιατί είμαστε οι κάτοχοι της απόλυτης αλήθειας. Ο «άλλος» έχει την δική του αξία. Και πάνω στην αξία αυτή θα έρθει η κρίση του Θεού όπως είδαμε στο Ευαγγέλιο της Κυριακής της Κρίσεως.

Το ανήκειν ψάχνουμε. Το ανήκειν ζητάμε όλοι. Η πορεία της Σαρακοστής προς την Ανάσταση είναι η αληθινή πορεία της αναζήτησης του ανήκειν δηλ. του χαμένου μας παραδείσου. Από εκεί ήρθαμε και εκεί

επιστρέφουμε. Αυτό κατάλαβε ο άσωτος γιός, αυτό έχασε ο Αδάμ και αυτό νοσταλγούμε όλοι.

Ο αληθινός λόγος της αγάπης μεταβάλλει την μοναξιά σε αξία της επικοινωνίας. Τότε θα πούμε αυτός είναι ο Παράδεισος.

Κλείνω με το παράδειγμα που έχει πει ο άγιος Παΐσιος: «Σ' ένα κυκλικό τραπέζι κάθονται άνθρωποι με τα μεγάλα κουτάλια, στο κέντρο υπάρχει μεγάλη κατσαρόλα φαγητού, αν καθένας δίνει χώρο στον άλλο, δίνει την κουταλιά του στον άλλον θα φάνε όλοι, θα χαρούνε όλοι, θα είναι όλοι γεμάτοι από την αγάπη και από τη σωστή επικοινωνία.» Και εμείς αυτό θέλουμε να ζήσουμε στη Σαρακοστή και κάθε μέρα. Εδώ σε τέτοιο τραπέζι δεν θα έχει μοναξιά. Γιατί η σκέψη μας είναι στο καλό του άλλου.”, στην προσφορά μας για τον άλλο και στην αγάπη μας για τον άλλο.

**Καλή Σαρακοστή με αγάπη και επικοινωνία του Παραδείσου,
Αμήν.**

Πηγή : <https://www.pemptousia.gr/>